

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д. изк. **Йордан Гошев** – 8.3 Музикално и танцово изкуство,
професор по хармония в Югозападен университет „Неофит Рилски”
Благоевград

член на научно жури за избор на доцент по Четене и свирене на партитури
в професионално направление 8.3 – Музикално и танцово изкуство, към
катедра „Дирижиране“, Теоретико-композиторски и диригентски факултет,
НМА „Панчо Владигеров” София

На обявения в ДВ (**бр. 75/24.09.2019 г.**) конкурс, документи за кандидатстване е представил един участник – ас. д-р **Явор Гочев**

Съгласно приложената документация кандидатът е представил:

- хабилитационен труд на тема: „Транскрипция на партитури за симфоничен оркестър“;
- публикации свързани със специалността на обявения конкурс;
- Справка за минималните наукометрични показатели според изискванията на ЗРАСРБ;
- Автобиография.

Всички тези материали на кандидата са обект на настоящия коментар.

В своята автобиография Явор Гочев представя широкоспектърната си подготовка – две висши образования. Едното е в НМА „Проф Панчо Владигеров“ – специалности „Звукорежисура“, „Музикална педагогика“, „Пиано“ степен бакалавър и „Музикознание“ степен магистър. Второто висше образование в УНСС, специалност „Счетоводство и контрол“, степен магистър.

Многопосочността на образованието му дава богати възможности за реализация на неговия многостранен талант – концертиращ пианист, солист на оркестри, звукозаписна дейност, преподавател по четене на партитури, експерт в Национален център за музика и танц, експерт по европейски проекти, счетоводител - аналитичен специалист... Спомням си Явор Гочев като мой студент по дисциплината на обявения конкурс и той беше един амбициозен, със стремеж към перфекционизъм млад човек. Въпреки натовареността му от обучението, паралелно по няколко специалности, не допускаше компромис с подготовката си и стремежът му за едва ли не концертно изпълнение на партитурите, които беше подготвил. С представените документи по обявения конкурс, според мен, той не само, че не е загубил тези си качества, но е задълбочил и обогатил своите търсения с течение на опита и знанията, които е придобил през годините.

Кандидатът отговаря на критериите за „минималните национални изисквания“, които отразяват научните резултати и постижения в научната и художествено-творческата дейност.

Явор Гочев представя хабилюационен труд на тема: „Транскрипция на партитури за симфоничен оркестър“. Разработката се състои Увод, две глави и Библиография, която включва източници на кирилица и латиница.

Кандидатът е музикален практик и теоретик. Тези две предпоставки са в основата на разработката, която обхваща и предлага не само конкретни решения, но и психологически основания за тях. Авторът е написал научен труд, който има теоретични достойнства, но и практическа насоченост. Систематизирането на основни принципи при „превода“ на произведение написано за симфоничен оркестър и пресъздаването му за изпълнение на пиано

изискват добро познаване на спецификата на оркестъра, на неговата темброва палитра, на аналитичен подход при прочита на партитурата от една страна и добра пианистична подготовка и детайлно познаване на богатите изразни средства на пианото.

В първа глава „*Принципи*“ са формулирани базата и надстройката за транскрибирането на едно музикално произведение, на основата и средата като източник на функционални последования, на богатството от нюанси и тембри. Специално внимание се отделя на възможностите, с които трябва да се съобрази изпълнителя, необходимостта от създаване на пълноценна звукова картина и максимално пресъздаване на музикалното произведение, на техническите и художествените предизвикателства, на баланса при представянето на фактурните планове и др. Авторът картинно описва единството на отделните компоненти при работа с партитурата като прави препратки към други области на живота, описания и философски разсъждения. Балансът и драматургичното развитие са комплекс от едновременно протичащи паралелни линии, които съставят картината на емоционалното внушение на творбата. Гласоводеното, разположението на акордите, удвояването на мелодия, ролята на апликацията при пианиста, необходимостта от транспониране на определени инструменти, са представени от позицията на практик и изясняват логиката на подбор при овладяване на една партитура. Определянето на етапите при овладяването на отделни оркестрови групи, редуциране на вертикалната плътност и/или намаляване на темпото са пряко свързани „с със сложността и характера на фактурата“ и вярното изсвирване на произведението.

Във втората глава на разработката „*Техники*“ се разглеждат различните подходи при транскрибирането на симфонични партитури, описват се

предпоставките за избора на определено решение, правят се паралели с други произведения със сходна проблематика. Всъщност Авторът представя методически указания за клавирната реализация, неговите идеи за пълнозвучност и достигане до оптимално клавирно изпълнение, съобразено с предназначението си /за публикуване, концертно изпълнение/ от една страна и техническите възможности на пианиста, от друга. Явор Гочев представя аналитично положителните страни и недостатъците на подбора от музикално изразните средства, които е използвал композитора в оригиналната творба и степента на важност на всяко едно от тях за общото звучене и създаването на музикален образ при транскрипцията. Представената картина показва, че отговорността на музиканта, който реализира транскрипцията, изисква той да е с богата теоретична подготовка, инструментални възможности, аналитичен ум и творческо въображение. До голяма степен се реализира различен прочит на създадено музикално произведение и отговорността пред автора на оригиналната творба е значителен. Безспорен е приносния характер на хабилитационния труд с направените изводи и практически указания. Отговорността на транскрипцията с постигането на необходимия баланс между фактурните планове, запазване на драматургичното развитие и емоционално внушение на оригинала, насоките за етапността на овладяване в ежедневния работен процес, вземането на оптимални решения са базирани на практическия и теоретичен опит на д-р Гочев. Представените анализи и препратки на музикални произведения показват неговата ерудиция и задълбочени познания за характерните прийоми при съчетаването на гласовете в многогласната фактура.

Наред с хабилитационния труд той представя и съпътстващи публикации, които са свързани тясно със специалността „Четене и свирене на партитури“ – „Овластяване на прима виста“, „Транспониране“, „Методически упражнения за ключове“, които допълват други практически детайли от подготовката на студентите. Всеки един от тях е важен и незаобиколим фактор за транскрипцията на симфонични произведения. На пръв поглед публикацията „Звукозаписът като творчески процес. Роля и значение на уменията за бърза и ефективна работа с музикалната партитура“ стои като тема встрани от останалите публикации, но всъщност тя има много допирни точки с разгледаните проблеми при транскрипцията.

В заключение искам да подчертая, че представената художествено творческа дейност и дисертационния труд отговарят на изискването на Закона за развитие на академичния състав на Република България. Приложената информация за цялостната творческа дейност от д-р Явор Гочев представя задълбочените му теоретични и интереси и изпълнителска дейност.

Ето защо убедено изразявам своето положително становище за присъждане на хабилитационната степен „доцент“ на ас. д-р Явор Гочев, преподавател по дисциплината „Четене и свирене на партитури“ към катедра „Дирижиране“, Теоретико-композиторски и диригентски факултет, НМА „Проф. Панчо Владигеров“, София. Представената „Справка за творческата дейност“ и дисертационен труд имат приносен характер за българската музикална теория и българската музика.

18.01.2020 г.

Благоевград

проф. д. изк. Йордан Гошев